

ПРОУЧВАНЕ

НА ЗНАНИЯ, НАГЛАСИ И ГОТОВНОСТ ЗА ПОМОЩ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ПРИ СЛУЧАИ НА „ДОМАШНО НАСИЛИЕ“

НА УЧАСТНИЦИТЕ ОТ ОБЩИНА ЗЛАТАРИЦА В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТ „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ В ТРИ ОБЩИНИ НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО“

Въведение: Изследването се провежда в периода на приключване на проекта / юли – септември 2022г./ . Целта е да установи и анализира актуалното състояние на обществената и лична чувствителност и компетентност по отношение на домашното насилие, както и готовността за противодействие и помощ на жертвите.

Проучването се провежда на територията на всяка от трите общини – Горна Оряховица, Елена и Златарица, на територията на които Център „Мария“ от октомври 2019г. реализира психо-социална подкрепа на пострадали от домашно насилие, правно консултиране и процесуално представителство, родителски групи, обучения на специалисти от мултидисциплинарните екипи и супервизии по случаи, обучения на доброволци и ученици.

Сдружение „Център Мария“ е създадено през 1999г. и оттогава реализира проекти за превенция на домашното насилие, промяна на обществените нагласи спрямо него, както и за професионална помощ за жертвите. В консултативния център в гр. Горна Оряховица, в рамките на социална услуга, се оказва безплатна кризисна интервенция, психологическа, социална и юридическа помощ на пострадалите.

През годините екипът на Център „Мария“ неведнъж е съдействал на институциите в община Златарица при случаи на домашно насилие. Към Центъра са били насочвани пострадали от домашно насилие. Обръщали са се за помощ и за съдействие и самозаявили се клиенти от община Златарица. При всички случаи е оказвана необходимата помощ за спиране на насилието. Липсата на специализирана услуга на територията на община Златарица, която да оказва професионална помощ на място, затруднява и ограничава възможността да се разгърне целия процес на професионална помощ, рехабилитация и възстановяване на пострадалите. Така се зароди идеята за мобилна услуга на територията на община Златарица.

Анкетираните лица: 21 от участниците в дейностите по проекта от община Златарица:

- 10 от тях са специалисти от мултидисциплинарните екипи /социални работници, полицаи, учители, представители на общинските администрации/;
- 6 са участници в родителските групи в община Златарица;
- 2 са клиенти на мобилната работа в община Златарица;
- 3 здравни медиатори.

Инструментариум: АНКЕТА, съдържаща 5 въпроса. Четири от тях са затворени с възможност за един от 5 избора и проучват представата за домашното насилие на анкетираните, отражението му върху децата, свидетели или жертва на насилие в семейството, оценката за това дали домашното насилие е личен или обществен проблем. Последният 5 въпрос е отворен и изследва възможната лична реакция на анкетирания при евентуален сблъсък с домашно насилие.

ОБОБЩЕНИЕ НА АНКЕТНИТЕ КАРТИ

Първи въпрос: „С какво свързвате домашното насилие“:

- 33% свързват домашното насилие с последиците му - „физическа и психическа вреда” върху личността на пострадалия /отговор А/;
- 19% извеждат конкретни и разпознаваеми актове на насилие: „побои, заплахи, принуда, изнасилване” /отговор Б/ ;
- Никой не е посочил отговор В: удовлетворяване на „стремеж за власт и контрол”, като деструктивната потребност, пораждаща домашното насилие.
- 48% разглеждат домашното насилие като комплексен проблем /отговор Г/: „Всичко изброено”, тоест „причиняване на физическа и психическа вреда върху личността”, „побои, заплахи, принуда, изнасилване”, „стремеж за власт и контрол”.

Втори въпрос: „Според Вас, има ли риск за децата, които живеят в семейства с домашно насилие?“:

- 86% от посочените отговори са „ДА“;
- 14% отговарят „По-скоро да”,

Трети въпрос: „Считате ли, че децата, свидетели или жертви на насилие в семейството, често...:” са предложени три възможни отговора, които описват характеристики на детската личност, повлияна от домашно насилие. Това са:

А: /децата, които се развиват в условия на домашно насилие/ използват насилието като начин за решаване на проблемите си в училище, с връстници, в семейството?:

98 % от анкетираните утвърждават твърдението: 52% отговарят с категоричното „Да” и 38% - с „по-скоро да”. 2% са посочили „не знам”.

Б: /децата, които се развиват в условия на домашно насилие/ имат ниско самочувствие:

48% от анкетираните са категорични, че ниското самочувствие е характерно за децата, жертва или свидетел на насилие. 24% отговарят с „по-скоро да”. 19% са посочили „Не знам”. 9% не смятат, че домашното насилие повлиява самочувствието на децата.

В: /децата, които се развиват в условия на домашно насилие/ лесно стават жертва на злоупотреба, експлоатация или трафик:

45% - са съгласни с твърдението. 33% избират отговор „по-скоро да”. По 11% - отговарят „не знам” и „по-скоро не” ;

Четвърти въпрос: „Считате ли, че е важно за домашното насилие да се говори не само като за личен, а и като за обществен проблем?“:

57% от участниците в проучването отговарят с „Да“, с което категорично заявяват, че за тях домашното насилие е обществен проблем. 33% са склонни да се съгласят с това - отговарят с „по-скоро да“. По 5% от анкетираните отговарят „по-скоро не“ и „не“.

Петти въпрос „Как бихте реагирали, ако разберете, че Ваш близък е жертва на домашно насилие?“ е отворен за отговор на анкетираните;

В дадените отговори се открива активна позиция и желание да се помогне на жертвите на домашно насилие. „Веднага бих оказала подкрепа: разговор, насочване към специалист, евентуално сигнал в ОЗД, полиция“. „Ще го насоча към нужната институция за помощ“; „Необходима е правна и психологическа помощ“, която се свързва с мерките по ЗЗДН.

Като „подходящи институции“, към които да бъдат насочени жертвите да потърсят помощ, се посочват полиция, телефон 112, „Вашият център в Горна Оряховица“. Самите анкетирани ще дадат „емоционална подкрепа“, ще разговарят, насочат, посъветват /”да прекрати отношенията с въпросния насилник“/. Един от анкетираните е уточнил, че „ще даде емоционална подкрепа. Намесата би довела до повече проблеми“, което беше тема на разговорите със специалистите и в родителските групи. Друг е отбелязал, че са нужни „мерки за спасяване“ като част от социална работа.

Изводи:

Анкетираните участници в проекта за община Златарица са разбрали и приели позицията, която Център „Мария“ през годините на своята дейност утвърждава и налага в общественото мнение, че домашното насилие не е само личен, но и обществен проблем. В състояние са да го идентифицират като го разпознават в конкретни актове на насилие и поведение на насилниците, в задоволяване на потребността от власт и контрол, в последиците за участниците – насилници или жертви, а именно като проява на физическа и психическа травма.

Високият процент на категоричните по отношение на последиците от домашното насилие върху детското развитие означава, че участниците в проекта са развили чувствителност и компетентност по въпроса. Резултатът кореспондира с усилието на Център „Мария“ да се преодолее разпространената нагласа, че домашното насилие е проблем между партньорите и, ако не е насочено пряко към децата и те са единствено свидетели, не представлява риск за развитието им. Сравнено с изразени мнения по време на дейностите по проекта, се отбелязва развитие по посока на знание и мнение, че децата, свидетели или жертви на домашно насилие, използват насилието като начин за решаване на проблемите си в училище, с връстниците или в семейството, имат ниско самочувствие, лесно стават жертва на злоупотреба, експлоатация или трафик. По този начин домашното насилие автоматично се превръща във важен обществен проблем и изисква усилия за превенция, както и категорична реакция за противопоставяне, спиране и помощ на пострадалите деца и възрастни. Това се

потвърждава от проучването на нагласите на участниците в дейностите по проекта, където болшинството отговори от страна на анкетираните участници от община Златарица разглеждат домашното насилие като обществен проблем.

Отговорите за възможните реакции в случай на домашно насилие в настоящото проучване също са показателни за повишена зрялост и компетентност в сравнение с изразени мнения при стартиране на различни дейности по проекта /родителски групи, обучения на специалисти, мобилна работа/. Споменава се ЗЗДН и възможностите за защита, които подsigурява той. Често анкетираните отговарят, че ще информират за тези възможности жертвата и ще я насочат към организация, която може да помогне. Освен полицията, най-често се споменава Център „Мария“. Личните реакции също са значително по-активни, адекватни в сравнение с предишни разговори в рамките на проекта. Не предполагат намеса, „спасяване“, а са ориентирани към емоционална подкрепа, информиране, насочване, съветване.

Анкетираните лица обсъждат и посочват нуждата от услуга на територията на общината, която да работи за превенция и в помощ на жертвите на насилие.

Изготвили анализа от екипа на проекта:

Людмила Цветанова, ръководител на проекта

Донка Петрова, психолог по проекта

12.09.2022г.